

PS-I.431.3.5.2024

**PROTOKÓŁ
KONTROLI DORAŻNEJ
przeprowadzonej w Ośrodku Pomocy Społecznej w Dobiegniewie**

Działając na podstawie art. 22 pkt. 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.) oraz przepisów rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r. (Dz.U. z 2020 r. poz. 2285).

Zespół kontrolny w składzie:

- **Małgorzata Rodak** – Inspektor Wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wielkopolskim, posiadający upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 138-1/2024 z 16 maja 2024 r.; numer legitymacji służbowej 6/2022 – przewodniczący zespołu kontrolnego;
- **Krzysztof Frisoli** – Starszy Inspektor Wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wielkopolskim, posiadający upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 138-2/2024 z 16 maja 2024 r.; numer legitymacji służbowej 3/2022 - członek zespołu kontrolnego.

przeprowadził w okresie od 20 maja 2024 r. do 21 czerwca 2024 r. kontrolę doraźną w Ośrodku Pomocy Społecznej w Dobiegniewie. Powodem wszczęcia kontroli były niepokojące sygnały wskazujące na ograniczanie wsparcia osobom zależnym, niesamodzielnym, w tym kierowania do Domów Pomocy Społecznej.

Kontrolą objęto obszar - rozpoznawania potrzeb osób niesamodzielnymi, zależnymi i planowania im wsparcia adekwatnego do sytuacji, w tym kierowanie oraz ustalanie odpłatności za pobyt w Domu Pomocy Społecznej.

Czynności kontrolne - w siedzibie jednostki - przeprowadzono 21 maja 2024 r. w obecności Pana Andrzeja Ograbek Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobiegniewie (w dalszej części zwanego Ośrodkiem).

Celem kontroli było podniesienie jakości świadczonych usług.

Przed przystąpieniem do kontroli, Zespół kontrolny złożył pisemne oświadczenia o braku okoliczności, uzasadniających wyłączenie, od udziału w niniejszej kontroli.

[akta kontroli str.1-6]

Okres objęty kontrolą: od 1 stycznia 2023 r. do 21 maja 2024 r.

Ocenie poddano następujące zagadnienia:

1. Ewidencjonowanie wniosków/zgłoszeń o pomoc (osobiste, za pomocą poczty elektronicznej, telefoniczne);

2. Rozpoznanie i ustalanie form pomocy dla osób zależnych adekwatnie do potrzeb (podania o pomoc, rodzinne wywiady środowiskowe, decyzje, orzeczenia o niepełnosprawności);
3. Zapewnianie osobom zależnym całodobowego wsparcia;
4. Ustalanie odpłatności za pobyt w Domu Pomocy Społecznej.

Do oceny powyższych zagadnień przyjęto:

- sprawozdanie resortowe MRiPS-03 – stan na 31.12.2023 r.;
- sprawozdanie resortowe MRiPS-06 – stan na 31.12.2023 r.;
- analizę złożonych wniosków oraz akt świadczeniobiorców;
- wykaz osób przebywających w domach pomocy społecznej w latach 2023 – 2024 oraz na dzień kontroli;
- analizę dokumentów udostępnionych kontrolującym w toku czynności dokonanych w siedzibie jednostki oraz dokumentację przekazaną przez Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobiegniewie pocztą e-PUAP z 3.06.2024 r.
- informacje Kierownika Ośrodka;
- dokumentację osób przebywających w DPS – analizie poddano dokumentację 6 osób (tj. 33,3 %- Tabela nr 1), które – w badanym okresie – przebywały w domu pomocy społecznej.

Na tej podstawie dokonano następujących ustaleń:

Ewidencjonowanie wniosków /zgłoszeń o pomoc

W Ośrodku prowadzony jest dziennik korespondencji oraz rejestr spraw.

Wpływające do Ośrodka wnioski są rejestrowane w „ogólnym” dzienniku korespondencji. Na podstawie przedłożonych wyjaśnień Kierownika – w okresie objętym kontrolą - nie odmówiono skierowania do Domu Pomocy Społecznej. W badanym okresie do Ośrodka wpłynęły 2 wnioski o skierowanie do Domu Pomocy Społecznej. Wnioski te zostały rozpatrzone pozytywnie.

Rozpoznawanie i ustalanie form pomocy dla osób zależnych adekwatnie do potrzeb.

Ośrodek zapewnia wsparcie osobom przed umieszczeniem w domach pomocy społecznej. Ośrodek realizuje wsparcie w formie usług opiekuńczych.

W toku czynności kontrolnych ocenie poddano zabezpieczenie potrzeb osób kierowanych do DPS przed umieszczeniem w placówce. W okresie objętym kontrolą 2 osoby zostały skierowane do DPS na podstawie postanowienia Sądu.

Kontrolujący zbadali dokumentację tych osób: 1 osoba (F)- przed umieszczeniem w DPS przebywała w placówce medycznej, druga (B) – w Rodzinnym Domu Dziecka.

Na podstawie przedłożonych wyjaśnień Kierownika Ośrodka ustalono, że - na 18 osób przebywających (na dzień kontroli) w DPS - 5 osób objętych było wsparciem w postaci usług opiekuńczych, 6 osób przebywało w placówkach medycznych, 3 osoby miały zabezpieczoną pomoc i wsparcie rodziny, 2 przebywały w Pogotowiu Rodzinnym, 1 w Rodzinnym Domu Dziecka, a 1 osoba została umieszczona w DPS interwencyjnie (przy okazji wizyty środowiskowej pracownika socjalnego stwierdzono złe warunki bytowe

klientki). Osoba umieszczona interwencyjnie (w okresie zimowym) została umieszczona w DPS przed wydaniem decyzji administracyjnej o umieszczeniu. Dokumentacja została skompletowana już po umieszczeniu klientki w DPS.

Zapewnienie osobom zależnym całodobowego wsparcia.

Gmina realizuje zadanie obowiązkowe w zakresie kierowania do domu pomocy społecznej.

Kierowanie do domu pomocy społecznej, zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 16, należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym. Prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej przysługuje osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych. Ustawodawca uwarunkował, tym samym, skierowanie osoby do domu pomocy społecznej od rozpoznania jej możliwości funkcjonowania we własnym środowisku, z wykorzystaniem innych form wsparcia.

Kontrolujący nie stwierdzili sytuacji, w której Ośrodek odmówił skierowania do DPS. Z przedłożonej listy osób przebywających w domu pomocy społecznej – kontroli poddano akta 6 osób (zał. Tabela nr 1) - co stanowi 33 % osób skierowanych i przebywających w DPS. Klienci to osoby w wieku odpowiednio (A)- 17 lat, (B) - 9 lat, (C)- 44 lata, (D)- 14 lat, (E)- 70 lat, (F) 58 lat. Cztery osoby posiadały orzeczenia o niepełnosprawności - 2 osoby w stopniu znacznym i 2 osoby w stopniu umiarkowanym. Pozostałe 2 osoby (E),(F) nie posiadały orzeczeń o niepełnosprawności, a do DPS zostały skierowane na podstawie postanowień Sądu o umieszczeniu ich bez wyrażenia woli strony.

Osobę wymagającą całodobowej opieki kieruję się do domu pomocy społecznej odpowiedniego typu, zlokalizowanego jak najbliżej miejsca zamieszkania osoby kierowanej, chyba że okoliczności sprawy wskazują inaczej. Z 18 osób za które Ośrodek ponosi częściową odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej 6 przebywa w DPS w Dobiegniewie, 1 - w DPS w Skwierzynie, 2 - w DPS w Gorzowie Wlkp., 1 - w DPS Borne Sulinowo (woj. zachodniopomorskie), 1 - w DPS w Brzeziny (woj. zachodniopomorskie), 3 - w DPS w Wieleniu (woj. wielkopolskie), 1 - w DPS we Wschowie, 1 - w DPS w Ludwikowice Kłodzkie (woj. dolnośląskie), 1 - w DPS w Zgorzelcu (woj. dolnośląskie), 1 - w DPS Gaj Zabrodzie (woj. mazowieckie).

Jak wynika z ustnych wyjaśnień Kierownika - osoby były kierowane do DPS poza terenem województwa lubuskiego z uwagi na: wniosek rodziny mieszkańca, miejsce zamieszkania opiekuna prawnego mieszkańca (2 przypadki), odległość miejsca zamieszkania od DPS i brak wolnych miejsc w domach o wskazanym profilu na terenie w woj. lubuskiego. Znalazło to potwierdzenie w skontrolowanych dokumentach klientów.

Postępowanie w sprawie skierowania do domu pomocy społecznej winno być prowadzone bez zbędnej zwłoki, dla zapewnienia osobom wsparcia właściwego do ich potrzeb i bezpieczeństwa. Średni czas oczekiwania od wydania decyzji o skierowanie do DPS do umieszczenia osoby w DPS wynosił 10 dni – Tabela nr 2. W jednym przypadku klienta (F) od momentu wydania decyzji o skierowaniu do DPS a umieszczeniu w placówce minęło 786 dni. Z ustnych wyjaśnień Kierownika wynika, że klient przez okres od skierowania do umieszczenia w DPS przebywał w Szpitalu na oddziale sądowym dla

nerwowo i psychicznie chorych, dodatkowo w toku prowadzonego postępowania administracyjnego wielokrotnie wnosił odwołania od decyzji o skierowaniu go do DPS-u. - stąd też przedłużające się postępowanie. Niemniej jednak decyzje o skierowaniu do domu pomocy społecznej wydawane były w przeciągu miesiąca lub dwóch w sytuacji konieczności przeprowadzenia postępowania wyjaśniającego od daty złożenia wniosku o umieszczenie w DPS lub też wplynięciu postanawiania Sądu o umieszczeniu klienta bez jego zgody w DPS - Tabela nr 2. Wszystkim decyzjom nadawany był rygor natychmiastowej wykonalności.

Ustalanie odpłatności za pobyt w Domu Pomocy Społecznej.

Gmina realizuje zadanie obowiązkowe w zakresie ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy, w tym domu. Ustalanie odpłatności w jednym przypadku nastąpiło z naruszeniem zapisów art. 59 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej.

Ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca, w domu pomocy społecznej, zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 16, należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym. Zgodnie z zapisami Art. 61. ustawy o pomocy społecznej „Obowiązani do wnoszenia opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej są w kolejności:

- 1) mieszkaniec domu, a w przypadku osób małoletnich przedstawiciel ustawowy z dochodów dziecka,
- 2) małżonek, zstępni przed wstępnymi,
- 3) gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej - przy czym osoby i gmina określone w pkt 2 i 3 nie mają obowiązku wnoszenia opłat, jeżeli mieszkaniec domu ponosi pełną odpłatność.

Opłatę za pobyt w domu pomocy społecznej wnoszą:

- 1) mieszkaniec domu, nie więcej jednak niż 70% swojego dochodu, a w przypadku osób małoletnich przedstawiciel ustawowy z dochodów dziecka, nie więcej niż 70% tego dochodu;
- 2) małżonek, zstępni przed wstępnymi - zgodnie z umową zawartą w trybie art. 103 ust. 2: Decyzje o skierowaniu do domu pomocy społecznej i decyzję ustalającą opłatę mieszkańca domu za jego pobyt w domu pomocy społecznej wydaje organ gminy właściwej dla tej osoby w dniu jej kierowania do domu pomocy społecznej.

Zgodnie ze sprawozdaniem resortowym MRIPS-03 – stan na 31.12.2023 r. – w domach pomocy społecznej przebywało 19 mieszkańców, za pobyt których częściową odpłatność ponosiła Gmina. Na dzień kontroli – w domach pomocy społecznej – przebywało 18 mieszkańców.

Kontrolujący ustalili, że gmina ponosi odpłatność za pobyt swoich mieszkańców w domach pomocy społecznej. W 2023 r. wydatkowano na ten cel kwotę 876 291,12 zł, natomiast na 2024 r. zaplanowano 500 000,00 zł. Na sesji Rady Miejskiej - 27.05.2024 r. – zwiększono środki na ten cel o kwotę 300 000,00 zł.

W przypadku 77% spraw o umieszczenie w domu pomocy społecznej nie były zawierane umowy o odpłatności, o których mowa w art. 103 ust. 2 ustawy. Wobec pozostałych spraw - umowa została podpisana, aczkolwiek nie wszyscy zobowiązani wywiązywali się z partycypowania w kosztach utrzymania mieszkańca domu pomocy społecznej. Z informacji przekazanych przez kierownika jednostki wynika, że wobec tych osób wszczęto postępowanie egzekucyjne.

Spośród 6 osób których akta zostały objęte kontrolą takiej umowy nie podpisano z następujących przyczyn: (A), (B), (D) – osoby przebywające w pieczy, (C) – brak możliwości ustalenia miejsca pobytu rodziny, (E), (F) – osoby samotne.

W przypadku 1 osoby (F) decyzja o odpłatności została wydana z naruszeniem zapisów art. 59 ust 1 ustawy o pomocy społecznej. Klient - od 30.11.2023 r. - przebywał w domu pomocy społecznej, a decyzja o odpłatności została wydana 08.01.2024 r.

[akta kontroli str. 7-83]

Zadanie realizowane z uchybieniami w zakresie terminu wydania decyzji o odpłatności w przypadku jednego klienta.

WNIOSKI:

1. Ośrodek – stosownie do sytuacji – zapewnia wsparcie osobom przed umieszczeniem w domu pomocy społecznej.
2. Gmina realizuje zadanie w zakresie kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy, w tym domu.
3. W przypadku jednej osoby, Ośrodek wydał decyzję o odpłatności z naruszeniem terminu, o którym mowa w art. 59 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej.

Wniosek zawarty w punkcie 3 - stanowi uchybienie.

Odpowiedzialność za stwierdzone uchybienie ponosi Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobiegniewie.

Ponadto zespół kontrolny sugeruje:

- tam gdzie jest to możliwe podpisywanie umów, o których mowa w art. 103 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej i egzekwowanie ich realizacji w oparciu o zapisy art. 61 ust. 3 ww. ustawy.

Na tym kontrolę zakończono.

O przeprowadzeniu kontroli dokonano wpisu do znajdującej się w Ośrodku Pomocy Społecznej w Dobiegniewie książki kontroli pod numerem 1/2024.

Pouczenie

Zgodnie z §17 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej Dyrektorowi jednostki podlegającej kontroli może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając, w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyn tej odmowy.

Ponadto Kierownikowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp. w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu kontroli.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia Kierownikowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp. wobec zastrzeżeń.

Niniejszy protokół kontroli sporządzono w 3 jednobrzmiących egzemplarzach, z których: jeden przekazano Kierownikowi Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobiegniewie, drugi Burmistrzowi Miasta i Gminy Dobiegniew, trzeci pozostawiono w aktach Wydziału Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wlkp.

Kontrolujący:

Inspektor Wojewódzki
w Oddziale Nadzoru i Kontroli
w Pomocy Społecznej
w Wydziale Polityki Społecznej

Małgorzata Rodak

Starszy Inspektor Wojewódzki
w Oddziale Nadzoru i Kontroli
w Pomocy Społecznej
w Wydziale Polityki Społecznej

Krzysztof Frisoli

Gorzów Wlkp., 28.06.2024 r.

Kierownik
Ośrodka Pomocy Społecznej
w Dobiegniewie
Ograbek Andrzej

Dobiegniew 01.07.2024 r.